

Posudek na diplomovou práci Bc. Marcely Silovské „Lidská práva a jejich zdroje“

Práce „Lidská práva a její zdroje“ představuje výklad zdrojů otázky lidských práv. Práce je rozdělena na čtyři části. V první nazvané „Geneze lidských práv“ autorka předkládá historický pohled na danou tematiku od starověku až po 20. století. V druhé pak zaujímá systematické hledisko, v rámci něhož prezentuje definice a principy lidských práv, jejich dělení, různé dějinné koncepty (klasické přirozené právo, a novověká koncepce přirozeného práva), a jejich kritiku. Třetí a čtvrtá část se pak věnuje popisu základních právních deklarací vyjadřujících se k problematice, a to jak na mezinárodní, tak domácí úrovni.

Práce je napsána jasně, přehledně, s využitím dostatečného počtu, především domácí, literatury. Její záběr je široký (řekl bych až příliš) a zohledňuje všechny podstatné historické a systematické momenty problematiky. Autorka zcela jistě má pravdu, že jde i dnes o problematiku vysoce aktuální. Přestože je práce rozdělena poměrně systematicky a přehledně nevyhýbá se však určitému tematickému „překrývání“. Podkapitola „Lidská práva ve 20. století“, součást první kapitoly by se přece jen více hodila do kapitoly čtvrté.

Musíme však říci, že jde o práci čistě popisnou. Jak sama autorka říká jde „základní přehled“ (str. 70). Autorka svým, zcela jistě důkladným způsobem, vedena spolehlivou sekundární literaturou, probírá všechny různé koncepce. V rámci jejího popisu však není patrné vůbec žádné kritické vymezení vůči některým různorodým teoriím. Byť zcela jistě sympatizuje se zastánci lidských práv, čtenář nenachází tuto kritiku ani v pasážích, v níž by se toto vymezení dalo očekávat, tj. v kapitole „Odpůrci přirozeného práva“ (str. 42-44). Autorka si neklade otázky typu: Jakým způsobem by bylo možné argumentovat z pozic těch, kdo hájí nepodmíněnou koncepci lidských práv, proti autorům hlásícím se k různým formám utilitarismu? Jak vůbec máme vést dialog se současnou Čínou, která se v moderní podobě k tomuto utilitarismu zcela jistě hlásí? Práci obecně schází kladení si vlastních otázek. Omezuje se na učebnicový (často zkratkovitý) výčet, kompilovaný na základě několika učebnicových zdrojů. Tento výčet je však natolik pestrý a různorodý, že zcela jistě platí, že některé doktríny si v určitém ohledu protiřečí (např. teorie antropocentrická teorie lidské důstojnosti u Kanta a teocentrická u Tomáše Akvinského; nebo scholastickou koncepci přirozeného zákona vázaného na Boha, totiž na zákon věčný, a novověkou doktrínu přirozeného zákona platící „i kdyby Bůh neexistoval“). Autorka však tyto ideové „tenze“ nezohledňuje. Někteří autoři jsou vyloženi až příliš zkratkovitě a nesrozumitelně. Jde např. o pasáž, v níž se autorka věnuje Hegelově koncepci (str. 29): Co to znamená, že Hegel ve svých dílech věnujících se právu řeší pojem jevu? Proč začínat hned od „jevu“, a ne třeba samotné objektivní reality, nebo odjinud? Co to znamená, že „zákon představuje danost a podstatu jevu“?

Práce vykazuje také některé drobné překlepy či didaktické nedostatky:

- 1) na str. 11 z ničeho nic je uvedeno jména R. Haina aniž by byl citován a aniž by bylo uvedeno o koho vlastně jde
- 2) str. 24, pozn. 68: „vrtáti“ místo „vrátit“
- 3) „Edmud“ místo „Edmund“; pozn. 133 „apporouch“ místo „approach“
- 4) str. 51 „pomítá“ místo „promítá“

Vzhledem k málo tvůrčímu postoji k problematice, který v rámci diplomové práce již lze přece jen očekávat, navrhuji hodnocení velmi dobře až dobře.

České Budějovice, 12.5. 2010

Daniel Heider, Ph.D.